

Tady hlídám já!

Doba je "zlá", nepřeje flákačům a internetovým tulákům. Tedy alespoň v pracovní době. Popisovaný SW má za úkol přísně sledovat činnost na každém firemním počítači v síti a v případě čehokoliv nekalého tvrdě zasáhnout. Marně jsem se snažil uhodnout, čím že je to vlastně Velký Bratr.

Nejspíše ale bossův, jak jsem byl nakonec nucen usoudit. Kde je však ona pomyslná hranice mezi činností pracovní a relaxační? Kam až může boss beztrestně jít v tomto hlídání, či nezřídka spíše ve šťourání se v cizích věcech, např. v elektronické poště? Kam až sahá šéfova pravomoc? Tyto otázky začínají být vysoce aktuální a dotknou se brzy řady z nás, pokud se tak už nestalo.

Spíše Velký než Bratr?

Z hlediska řadového zaměstnance je recenzovaný program přímo pohromou. Tedy většinou, protože kapitalismus u nás funguje trošku jinak, než by měl. A proč ta silná slova? Jak lze pochopit z obrázků, úkolem Velkého Bratra (VB) je sledovat každý počítač v síti, a to nejen jeho využití z hlediska pracovní náplně jako takové. Zapsána a statisticky vyhodnocena je nejen práce s dokumenty všeho druhu, s databází atd., ale doslova každý stisk klávesy či pohyb myši, zkrátka veškerá aktivita počítače. A to už přestává být legrace. Otázky etiky jsou u nás v této divoké době zatím těžce mimo, ale díky pronikání do světových (nejen evropských) poměrů tomu tak snad už dlouho nebude. Ačkoliv ta naše mentalita... Rád bych viděl šéfa, který má na někoho spadeno, ale zdráhá se nahlédnout do jeho souborů, např. pošty, jenom proto, že se to prostě nedělá. Jak přímo opačné je pojetí tohoto problému ze strany zaměstnanců a zaměstnavatele, asi netřeba zdůrazňovat. Zaměstnavatel logicky hájí své stanovisko investice do techniky a svůj zájem na jejím smysluplném využívání pro výhradně pracovní účely a samozřejmě nechce platit strávený čas zaměstnance, evidentně se flákajícího. Potud to lze teoreticky pochopit. Na druhou stranu člověk není stroj a občas potřebuje vypnout, dokonce i v průběhu pracovní doby. To už řada světových firem akceptuje, nikoliv ovšem u nás. Není nijak jednoduché to většině bossů vysvětlit, ba dokonce to obhájit. Avšak definovat, co je už flákání a co ještě nutný "relax", zůstává nicméně na vůli šéfa. Přes to nejede vlak.

Spíše Bratr než Velký?

Z hlediska zaměstnavatele či majitele firmy je ovšem VB pravým požehnáním - zaměstnavatel má jednu provždy po starostech s hlídáním čehokoliv na firemních počítačích. Sami autoři VB si jsou velmi dobře vědomi, jak problematická může tato otázka být, a zabývají se jí proto hned v úvodu manuálu. Dozvíme se zde, že seriózní a profesionální manažer o zavedení systému ve firmě zaměstnance obvykle informuje, protože odstrašující efekt je mnohem účinnější než následné represe. Závěrečná věta je však stejně dvoutváňná jako SW sám: "Je důležité si uvědomit, že ačkoli systém pracuje s objektivními údaji, je při vyhodnocování těchto údajů nutné tato data náležitým způsobem interpretovat, jako každou jinou statistiku." Tedy, jako obvykle, nutno číst mezi řádky. Systém VB podle autorů slouží ke zjednodušení a zefektivnění práce manažera zodpovědného za dané pracoviště. Má doplňovat stávající zavedenou soustavu kancelářských programů ve firmě pro plánování, řízení, projektování apod., jako systém kontrolní. Manažer vůbec nemusí být přítomen a tajemný šéf, spuštěný v síti, vše ohlídá za něj, načež jej detailně informuje. (Jak velmi připomíná někdejší Spolupracovníky - je však mnohem dokonalejší. A nedá se podplatit!)

Co vše VB sleduje?

Jména spuštěných programů, otevřených dokumentů, síťovou aktivitu - login/logout uživatelů, dokáže zakázat uživateli či počítači práci, s varováním či bez něj ji ukončit, zaheslovat výstupy. Obrovské množství získaných dat, uložených do databáze typu MS Access 2000, dokáže analyzovat a vyrobit výstup v grafické či tabulkové podobě.

Základní funkce VB můžeme shrnout do následujících tří bodů:

* sledování a vyhodnocování činností na počítačích v lokální síti firmy (efektivita práce, zneužívání techniky, posouzení činnosti jednotlivých počítačů a osob, ve finále optimalizace procesů práce);

* vzdálené ovládání pracovních stanic (vypínání počítačů, spouštění aplikací, práva uživatelů, krátké zprávy uživatelům);

* zpětně posouzení využití SW aplikací ve firmě (oprávněnost investic, využívání verzí a upgradů, vysledování nelegálního SW v síti).

Požadavky, struktura a instalace

VB není náročný na HW (startuje na Pentiu 133 u klienta), pracuje však pouze na platformě Windows, ve verzích 9x a vyšších. Ke své práci potřebuje síť, podporující protokol TCP/IP a server se statickou adresou. Kromě toho vyžaduje Internet Explorer 5.0 a vyšší, kvůli Helpu.

VB se skládá ze tří spolupracujících částí a při instalaci je nutné dodržet jejich pořadí. První z nich je VBServer. Jeho úkolem je sbírat data od VBKlientů a zapisovat je do databáze. Rozpozná běžící verzi Windows a nainstaluje příslušné komponenty. Druhým balíkem je VBKlient, který se musí nainstalovat na jednotlivé stanice, při běžícím VBServeru. Má za úkol sledovat a zaznamenávat data o práci s programy a dokumenty na daném počítači, která poté odesílá VBServeru. Nakonec se nainstaluje VBManager, který si vše důstojně prohlédne a zapíše, načež spustí svou nechvalně důkladnou inspektorskou činnost. Ta spočívá ve vyhodnocování získaných dat u VBServeru. Výsledkem jsou tabulky a grafy, jednoznačně usvědčující (ve většině případů) sledovanou osobu z nekalé činnosti.

Spuštění VBKlienta je signalizováno velkým "bratrským" okem v System Tray, v systémové části lišty, což lze samozřejmě vypnout, takže klient nemusí mít ani tušení, že je pečlivě sledován (většinový případ). Kdo si však dokáže prohlédnout seznam běžících aplikací na svém počítači, toho toto drobné ukrytí neoblažne, jelikož autoři aplikacím nedali žádná krycí jména. Takže pokud jste zaměstnání ve firmě a máte podezření na sledování podobným SW, prohlédněte si raději výpis běžících úloh svého systému a objevíte-li zde jména BigBrotherClient, BBClientService apod., raději zanechte chatování a brouzdání v pracovní době, především si však nedělejte žádné iluze o loajalitě šéfa a jeho farizejsky přátelském žertování u oběda či při tenisu pod bradou už možná máte chladnou ocel...

Vzdálené řízení počítačů

Kromě vzdáleného vypnutí počítače a striktního odhlášení uživatele na konci pracovní doby nebo i kdykoliv jindy lze vypnout a odhlásit celou skupinu počítačů či uživatelů. Na sledovaných stanicích lze zakázat provoz zadaných aplikací, kvůli potenciálnímu odvádění pozornosti od práce, a to jak pro jednoho, tak i pro všechny uživatele. Spuštění aplikace lze na vzdáleném počítači naplánovat, buď jednorázově, či cyklicky, s periodou dne, týdne a měsíce. Kromě spuštění programu lze spouštět také dávkové soubory.

Většina běžných smrtelníků v běžné firmě se ani nedoví, že jsou sledováni, dokud nejsou postaveni tvrdé realitě tváří v tvář. Zkušení síťáři však velmi dobře vědí, o čem je řeč, když se řekne Big Brother.

Jan Markovič

VELKÝ BRATR

Kontrolní informační systém firmy.

Minimální požadavky P166, 32 MB RAM, 10 MB na HD, síť. karta, TCP/IP, Windows 9x/NT/2000/XP, IE 5.0

Výrobce/poskytl MagicWare, s. r. o., Praha www.vbratr.cz

Cena s DPH záleží na počtu licencí; např. v případě 30 až 49 licencí 976,50 Kč/licenci